

Lidt om forskning i dagens Grønland

Af Hans Peder Christensen

Grønland er et land i rivende udvikling. Efter ti år med Grønlands Hjemmestyre har man kunnet mærke en udvikling, der på mange måder har været markant. Samtidig med dette er man begyndt at se tilbage, for at se hvad den udvikling, der er forløbet gennem de sidste mange år, har bragt med sig. Grønland er fra at have været et land tilhørende Danmark nu blevet selvstændigt inden for det danske rige. Dette har medført mange komplikationer, og derfor kan det være svært at overskue fremtiden. Overtagelser fra staten har været det erklærede mål for Hjemmestyret. Man har ønsket at styre udviklingen inden for offentlige institutioner i en retning, Grønland selv ønskede. Derfor er det for mange nemmere at skue tilbage på de forløbne ti år, med en stagnation inden for erklærede mål for fremtidens Grønland.

Jeg har her valgt at beskrive et af de steder, der efter min mening har været overset inden for den moderne udvikling i Grønland, nemlig forskningen.

Der har alle dage været en udforskning af det arktiske land – Grønland. I begyndelsen af dette århundrede især inden for kortlægning af geografi, etno-

grafi og biologi. Senere er man begyndt geologisk at kortlægge Grønland. Kort sagt har udforskningen af Grønland drejet sig om landet. Dog mangler der, efter min mening, grundforskning inden for områder, der omhandler befolkningen i Grønland. Der har været nogle få tiltag, men ingen egentlig grundforskning inden for videnskaber, der omhandler befolkningen. Eksempelvis har vi i mange år haft problemer inden for social- og sundhedssektoren, hvor alkohol dogmatisk bliver udråbt som et problem. Hvad man dog ikke har gjort, er at undersøge, hvorfor det er et problem, og hvordan man eventuelt kan løse det. Samtidig mangler man at få fastslået, om den grønlandske befolkning selv betragter alkoholforbruget som et problem. Eksemplet er blevet brugt meget i den senere tid, men det er, efter min mening, ikke desto mindre et af de problemer, der kunne løses ved en massiv grundforskning inden for videnskaber vedrørende befolkningen og samfundets udvikling.

Hvis man begynder på dette, opstår der imidlertid flere problemer. Et af problemerne ved forskning i Grønland er, at man, såfremt man laver undersø-

Kangaamiut skoles »gamle del«, bygget 1929. Foto: Hans Peder Christensen, juni 1985.

gelder i befolkningen, uvægerligt kommer til at lave grundforskning, til trods for at de erklærede formål nøje bliver beskrevet ud fra de kundskaber og kvalifikationer man nu måtte besidde. Man kan ikke støtte sig til tidligere undersøgelser lavet i den vestlige verden til grønlandske forhold. Den forskning, man derved benytter, er således lavet i andre befolkningsgrupper under andre forudsætninger.

En sådan grundforskning har man foretaget siden begyndelsen af dette århundrede i den vestlige verden, og det skaber ofte et problem: Man ved nemlig ikke om de samme tendenser er gældende for grønlændere. Derved risikerer man nemt at skyde forbi målet, ved at undersøge tendenser i det grønlandske samfund med vestlige metoder, som selv efter modifikationer ikke vil kunne udgøre et tilfredsstillende videnskabeligt arbejde.

Et andet problem er, at man bliver nødt til at lave et undersøgelsesdesign, som ud fra et vestligt videnskabeligt synspunkt vil kunne accepteres. Dvs. at man designer sine undersøgelser således, at de vil kunne »accepteres« videnskabeligt i vestlige sammenhænge. Det, at undersøgelser i Grønland skal have en videnskabelig værdi, er i sig selv ikke et problem. Problemet består i, at såfremt designet og fremgangsmåden ikke passer ind i det grønlandske samfund og derved begynder at afvige fra vestlige resultater, ender man nemt med at stå med data, som i vestlig forstand ikke vil kunne bruges. Grunden til dette vil i mange tilfælde være, at normsættet og forudsætningerne for både grønlænder og forsker er vidt forskellig, selvom det umiddelbart ser ud til at stemme overens. Denne problematik kendes af mange erhvervsfolk fra vesten, der eksempelvis handler

med Japan. Man spørger i vest, og de svarer i øst. Dermed mener jeg, at man i alt for mange tilfælde betragter grønlandernes tankesæt og normer som værende ens med de vestlige, hvilket ikke nødvendigvis er rigtigt.

Problematikker i vestlig forstand behøver således ikke nødvendigvis at være problemer i grønlandsk forstand, og de bør derfor også undersøges ud fra andre forudsætninger end de gængse problematiseringer.

Som nævnt behøver alkohol ikke nødvendigvis at være et problem set ud fra den grønlandske befolkning. Eksempelvis er der inden for sundhedssektoren problematikker forbundet med sundheden set fra de forudsætninger, sundhedsvæsenet er opbygget omkring. Alkohol medfører højere hyppighed af veneriske sygdomme, flere selvmord og skader, psyko-somatiske tilfælde etc. Set fra sundhedssektoren er det reelle problemer, man kan dokumentere, og disse bliver derfor betragtet som problemer, og kampagner bliver opbygget omkring problemet. Hvad der efter min mening mangler, er at få undersøgt, om den grønlandske befolkning anser disse sundhedsmæssige problematikker som reelle problemer. Hvis befolkningen ikke opfatter disse områder som problemer, vil en kampagne omkring »problemet« heller ikke have nogen effekt, da målgruppen ikke vil kunne forstå og identificere sig med målet i kampagnen.

Derfor mener jeg, at man skal være varsom med at overføre problematiseringen direkte fra den vestlige forskning til det grønlandske samfund.

Mange efterforskningsprogrammer ville kunne få en større effektivitet, såfremt man i Grønland kunne skabe mulighed for, at undersøgere kunne få vurderet deres projekter og få økonomisk støtte i Grønland. Et sådant forskningsfond skulle i så fald være sammensat af både erhvervsmæssige og offentlige interesser. Der findes på nuværende tidspunkt forskellige fonds i Grønland, som må kunne sammensættes til et centralt fond, hvor man vurderede samtlige indkomne undersøgelsesforslag. Vigtigt ville det være, at

- sammensætningen af fondet blev således, at vurderingen primært blev lagt i Grønland,
- og at den sekundære vurdering blev foretaget i samarbejde med Ilisimatsarfik, der som institution ville kunne vurdere etiske og videnskabelige aspekter i samarbejde med universiteter og højere læreanstalter i andre lande.

Fordelen ved primært at lægge vurderingen af videnskabelige undersøgelser i Grønland ville være, at undersøgelserne kun skulle kommunikere med ét sted, samtidig med at man ville få en institution, der forsvarligt ville kunne rådgive et sådant fond og bedømme, hvorvidt projektet havde relevans for Grønland eller ej.

Ved at gennemføre ideen om et centralt fond i Grønland ville man – set fra undersøgerens synspunkt – kunne undgå mange af de problemer, som er nævnt i det foregående.

På den måde ville man lettere kunne lave forskning i Grønland til gavn for hele det grønlandske samfund.